

Володимир Тухлян

З волі Божої людина стала господарем і власником рослинного і тваринного світів та усіх земних дібр. А щоб вона могла вільно і спокійно використовувати Богом дані дари на Його славу та для свого добра, то на сторожі приватної власності Господь дає Сьому й Десяту Заповіді. Від дотримання цих Заповідей залежить добро всіх людей – особисте, родинне та суспільне.

Перед тим, як створити людину, Господь Бог приготував для неї все необхідне, щоб вона мала змогу жити, творити і бути щасливою. Людина в Божому плані – вінець творіння. Бог творить Рай і дає все необхідне: «Ось я даю вам усяку траву, що розсіває насіння по всій землі, та всяке дерево, що приносить плоди з насінням: вони будуть вам на поживу» (Бут 1, 29). Він дає нам дари у володіння не для того, щоб лише споживати і мати з надлишком, а для того, щоб їх примножувати, обробляти та ділитися, як випливає з притчі про таланти (пор. Мт 25, 14-31). Двом слугам, які помножили ці таланти, пан каже: «Гаразд слуго добрий і вірний. У малому ти був вірний, поставлю тебе над великим» (Мт 25, 21). Третьому ж, який закопав і не розвинув свого таланту, мовить: «Лукавий слуго й лінивий!...» (Мт 25, 26). Ця притча показує, як потрібно користуватися Божими дарами. Саме примножувати, а не закопувати, по-іншому кажучи, не споживати «бо кожному, хто має, додасться, і він матиме надміру; а в того, хто не має, заберуть і те, що має». (Мт 25, 29).

Окрім дарів, які Господь щедро вилив Адамові, Він також доручив йому наглядати і опікуватися Едемським садом (див. Бут 2, 13) і разом з тим дав першу Заповідь: «З усякого дерева в саду їстимеш; з дерева пізнання добра й зла не їстимеш...» (Бут 2, 16-17). Через те, що наші прародичі спокусилися і порушили заповідь, Богом благословенна праця стає трудом (див. Бут 3, 19). Тому не кожна людина до кінця розуміє справжній сенс праці. Однак є особи, які хочуть і намагаються чесно працювати, як слуги із вищезгаданої притчі, а є й такі, які вважають працю надто важкою, нецікавою і, можливо, навіть непотрібною; вони нагадують останнього слугу із притчі. Через таке викривлення підходів до праці Господь на Синайській горі дає дві Заповіді: «Не крастимеш», «Не пожадай нічого того, що є власністю ближнього твого» (див. Вих 20, 2-17). Бо коли людина не хоче трудитись, то, врешті-решт, щоб прожити або й мати більше, починає красти те, що інші люди своєю працею заробили. Заповідь допомагає людині робити правильний вибір, дає можливість обирати істинну свободу.

Коли примножувати Богом дані дари, то «праця стає для людини, благословенням», ба більше – «через таку працю людина уподібнюється до Бога!» . Кожна людина носить в собі образ Бога і за допомогою чесною праці, яка може і не приносити багато грошей, уподібнюється до самого Бога – не по природі, а по благодаті, як навчають Святи Отці. Праця приносить людині честь, бо є засобом чесного утримання життя. Проти Сьомої і Десятої Заповідей сьогоднішній світ багато грішить.

Які ж найчастіші гріхи проти цих Заповідей?

Крадіж-злочинство

В наш час це доволі поширений гріх, бо в сусіда і трава зеленіша. Тому даючи Сьому Заповідь «Не кради» (Вих 20, 15), Господь чітко постановляє шанувати власність свого ближнього, не красти, не присвоювати собі чийогось майна, грошей або нечесним шляхом їх примножувати. Важливо розуміти, що обкрадаючи інших ми не просто відбираємо блага, а обкрадаємо їх гідність. Святий апостол Павло у листі до Ефесян перестерігає: «Хто крав, нехай не краде більше, а краще хай працює» (Еф 4, 28). А в першому листі до Коринтян неначе виносить вирок: «Ані злодії... ані грабіжники – Царства Божого не успадкують» (1 Кор 6, 10).

Затримання заробітної плати

У затриманні заробітної платні провиняється той, хто вчасно, без вагомої причини не виплачує домовленої платні. В Катехизмі УГКЦ Христос Наша Пасха читаємо, що затримання заробітної плати є тяжким гріхом, зневагою Бога, оскільки робітник у своїй професійній діяльності виступає Його співпрацівником та співуправителем земних благ.

Лихварство

Воно починається тоді, коли хтось, знаходячись в якійсь біді, позичає гроші під відсотки чи заставу. Це суперечить тому, що заповідав нам Христос: «Люби ближнього твого, як себе самого» (Мт 22, 39) і також «...усе, що ви зробили одному з моїх братів найменших – ви мені зробили» (Мт 25, 40). В книзі Виходу читаємо: «Коли позичиш гроші комусь з мого народу, вбогому, що при тобі, то не станеш для нього лихварем» (Вих.22,24).

Також гріхами проти Сьомої Божої Заповіді є грабунок, розбій, напад, вандалізм, обман, захланність.

Десята Божа Заповідь

Сьома Заповідь має бути захована не тільки зовнішньо, але й внутрішньо, тобто в серці людини. Тому Господь, неначе доповнюючи її, додає ще й іншу: "Не зазіхатимеш на дім ближнього твого; не пожадатимеш жінки ближнього твого, ані раба його, ані рабині його, ані вола його, ані його осла, ані чого-небудь, що належало б ближньому твоєму». (Вих 20, 17). Важко людині, коли вона, дивлячись на свою убогу власність, бачить багатства інших людей. Важко, коли особа не може собі дозволити те, що мають інші, заможніші люди. Важко зрозуміти марнотратство багачів, які інколи не знають, що робити зі своїм майном, і через свою захланність не бачать свого ближнього в потребі. Дивуємося, для чого Бог дав нам цю Заповідь? Бо що злого в тому, коли бачиш, як розкішно і заможно живуть інші та бажаєш щось подібного для себе?

Кожен гріх починається в нашому серці. «Більш ніж щось інше пильнуй своє серце, бо з нього б'ють джерела життя» (Прип 4, 23). Серце потрібно розуміти не як людський орган, а як центр особи. Якщо ми дозволимо, щоб бажання багатства панували в нашому серці, то воно стане метою нашого життя. Коли людина в своєму серці хоче стати багатю, то без пожадливих думок не обійтись. Тому Господь насамкінець заповідає нам «Не пожадати нічого того, що є власністю ближнього твого». Бо саме від пожадання народжуються інші гріхи. Пожадання є неначе матір'ю всіх інших пристрастей, які входять у наш дім, тобто серце. Через це народжуються заздрість, несправедливість, недобррозичливість, серце без вагань дає згоду щось вкрасти або комусь нашкодити. Щоб позбавитись від пожадливих думок, найперше потрібно очистити своє серце. Для того, щоб не перейматися чужим, Господь заповідає вдовольнитися тим, що маємо, бо «хто має, тому ще додасться» (Мт 25, 29). Важливо розуміти, що через пожадання втрачаємо те, що маємо, і як лукавий слуга ховаємо свій скарб та мріємо про скарби інших.

Коли хочемо досягнути Царство Небесне, маємо чесно працювати у своєму покликанні та заховувати в серці Божі Заповіді. Таким чином зможемо проявити свою любов до Бога, а відтак – до ближніх. «Якщо ви любите мене, то мої заповіді берегтимете» (Йо 14, 15), бо «той, у кого мої заповіді, й хто їх береже, той мене любить» (Йо 14, 21). А коли так, то ніякі гроші чи речі не призведуть до пожадливих думок і крадіжок. Ми повинні розуміти, що від дотримання цих Заповідей залежить добро інших людей.

Володимир ТУХЛЯН. «Не кради!», «Не пожадай нічого того, що є власністю ближнього твого!» : 7 і 10 Божі заповіді//СЛОВО № 3 (67) 2016